

ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ У БАГАТОКУЛЬТУРНОМУ КЛАСІ

ІС.02

Чому нам слід поважати мови спілкування інших людей

ВИХОВНА МЕТА: сформувати в учнів розуміння ролі мови як засобу спілкування; виховати шанобливе ставлення до рідної мови та мов інших народів.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ: робота в парах, групах, презентація, діалог.

14–17 років

ПОПЕРЕДНЯ ПІДГОТОВКА: видрукувати короткі словнички різних мов, цитати відомих людей про значення мови у житті людини.

45 хв

КЛЮЧОВІ СЛОВА: мова, мовлення, спілкування, комунікація.

Досить пошиrenoю є думка, що немає значення, якою мовою розмовляти – важливо, щоб усі її розуміли. Однак функції мови не обмежуються передачею інформації від однієї особи до іншої. Мова виконує значно більше функцій.

По-перше, в ній накопичується досвід народу. Кожне слово в мові означає якийсь певний образ, певні почуття й поняття.

По-друге, мова є інструментом сприйняття світу.

По-третє, мова – унікальне, неповторне знаряддя творчості.

Саме тому для представника кожною культури рідна мова є безцінною. Дуже важливо при цьому, окрім любові до рідної мови, знати та поважати мови інших культур.

Всі вправи виконуються в групах.

ВПРАВА 1. «П'ять добрих слів»

Інструкція для проведення:

- Кожен учасник групи готує п'ять добрих слів мовою, яку він сам обирає.
- Учасник «знайомить» з обраними словами максимальну кількість присутніх (одночасно можна говорити лише з однією особою).
- Після того, як всі учасники ознайомились з усіма пропонованими іншомовними словами, вони відтворюють почуте.
- Потім відбувається обговорення за питаннями: навіщо ми робили цю вправу? Чому вправа називається «П'ять добрих слів»?

ВПРАВА 2. «Правду в приказках шукай» (українське прислів'я)

Інструкція для проведення:

- Учасники об'єднуються в групи.
- Кожна група отримує одне українське народне прислів'я. Учні мають зрозуміти його суть та знайти аналогічне за змістом прислів'я, що належить іншим народам.
- Учасники називають українське прислів'я та відповідне прислів'я інших народів.
- Відбувається обговорення за питаннями: навіщо ми робили цю вправу? Чому вправа називається «Правду в приказках шукай»?

Розділ 4. КУЛЬТУРА ТА МІЖКУЛЬТУРНЕ СПІЛКУВАННЯ

Приклади прислів'їв різних народів

Азербайджанські прислів'я:

- Вдома півень, на вулиці – курка.
- Кого народ піdnіс, того ніхто не скине.
- Кого б не били, а в біdnяка око вибите.
- Робота ледарю-завжды печаль.
- У біdnого нема щастя, у багатого – совісті.
- Хто боїться горобців, проса не сіє.

Єврейські прислів'я:

- Любиш дружину – люби і її родину.
- Спочатку зміни себе, а потім інших.
- Кричить той, кого не слухають.
- Мудрець мовчить тихо.

Українські прислів'я:

- Без діла жити – тільки небо коптить.
- Добрий початок – половина діла.
- Під лежачий камінь ніщо не тече.
- Не одежа прикрашає людину, а добрі справи.
- Діло майстра боїться.
- Хочеш їсти калачі – не сиди на печі.

ВПРАВА 3. «Вивчаю мову сусіда»

Інструкція для проведення:

- Об'єднайтесь у пари, в яких партнери розмовляють вдома різними мовами.
- Підготуйте простий діалог мовою співрозмовника та презентуйте його групі.

ВПРАВА 4. «Слово належить наполовину тому, хто говорить і наполовину тому, хто слухає» (Мішель де Монтен, 1533-1592, французький філософ)

Інструкція для проведення:

- Учні сідають в коло.
- Один з учасників має виконати вірш або улюблену пісню на рідній мові (або мовою, яку він обере).
- Решта школярів робить і озвучує його стислий переклад.
- Учасники обговорюють вправу за питаннями: навіщо ми робили цю вправу? Чому вправа називається: «Слово належить наполовину тому, хто говорить і наполовину тому , хто слухає»?

ВПРАВА 5. «Мова – це одяг, в який одягається думка» (Єврейське прислів'я)

Інструкція для проведення:

- Учні об'єднуються в групи.
- Кожна група отримує цитату про роль української мови та пояснює її значення.
- Учасники дають відповіді на питання: яке значення мови у спілкуванні людей? Яку роль відіграє українська мова? Пояснюють назву вправи «Мова – це одяг, в який одягається думка».

Приклади цитат:

Як добре на душі,
коли нема боязні
за слово праведне,
що визріло в тобі... **(Д. Павличко)**

... Обереги – слова і свічки —
в батьківщині очікують змін. **(Василь Махно)**

Яке прекрасне рідне слово!
Воно – не світ, а всі світи. **(В. Сосюра)**

Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється – ожива,
Як їх почує! **(Т. Шевченко)**

Найбільше і найдорожче добро в кожного народу – це його мова. Ота жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподіванки, розум, досвід, почування. **(Панас Мирний)**

Коментарі: Вправа проводиться у багатокультурному середовищі класу. За умови відсутності в класі носіїв інших мов, можна запропонувати учням дослідити слова та вирази мов різних етносів, які проживають у цій місцевості.

Джерело: Адаптовано за: Ленчовська А. Полікультурника: як організувати виховання міжкультурної толерантності у школі та позашкільній діяльності: навчально-методичний посібник / Ленчовська А., Крейдерман К., Грінберг М. – К.:ТОВ «Майстерня книги», 2010. – 344 с.

